

การพัฒนาการประพันธ์เพลงสมัยนิยมของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
THE DEVELOPMENT OF THE COMPOSITION OF POPULAR SONG OF THE STUDENTS IN THE MUSIC PROGRAM
AT SAKON NAKHON RAJABHAT UNIVERSITY

รศ.ดร. SAYANต์ บุญใบ

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จังหวัดสกลนคร 47000

Assoc.Prof.Dr.Sayan Boonbai

Program in Educational Administration, Sakon Nakhon Rajabhat University, Sakon Nakhon 47000, Thailand

*Corresponding author: E-mail: sayanb101@hotmail.com

รับบทความ 29 ตุลาคม 2561 แก้ไขบทความ 9 กรกฎาคม 2562 ตอบรับบทความ 9 กรกฎาคม 2562 เผยแพร่บทความ มกราคม 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหา หาแนวทางพัฒนา และเพื่อติดตามผลการพัฒนาการประพันธ์เพลงสมัยนิยมของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยประกอบด้วย ผู้วิจัย กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 16 คน กลุ่มเป้าหมายการพัฒนา จำนวน 77 คน ขอบเขตด้านเนื้อหาประกอบด้วยเสียง จังหวะ ทำนอง เสียงประสาน สีสนเสียง และคีตลักษณ์ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติการ การสังเกตการณ์ และการสะท้อนกลับ โดยได้ทำการวิจัย 2 วงรอบ ใช้ระยะเวลา 12 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2560 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2561 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบเป็นทางการแบบมีโครงสร้างระดับกลาง จำนวน 2 ฉบับ และแบบสังเกต

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพเกี่ยวกับการประพันธ์เพลงสมัยนิยมของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร พบว่า บทเพลงสมัยนิยมที่นักศึกษาประพันธ์ขึ้นมีองค์ประกอบทางดนตรีแบบตะวันตกที่ซับซ้อน มีลักษณะของทำนอง จังหวะ เสียงประสาน ฟังยาก ไม่มีความไพเราะ มีสัดส่วนไม่พอเหมาะ ฟังแล้วไม่รู้หู ไม่กลมกล่อม ร้องตามได้ยาก และไม่สามารถสร้างความบันเทิงให้กับผู้ฟังได้ ส่วนปัญหา พบว่า นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับส่วนสำคัญพื้นฐานที่ทำให้ดนตรีเป็นรูปร่างขึ้นมา วิทยาศาสตร์เบื้องต้นที่เกี่ยวกับเสียง และองค์ประกอบของดนตรี ได้แก่ เสียง จังหวะ ทำนอง เสียงประสาน สีสนเสียง และคีตลักษณ์ ยังไม่ลึกซึ้งเพียงพอสำหรับการประพันธ์เพลงสมัยนิยม

2. แนวทางพัฒนาการประพันธ์เพลงสมัยนิยมของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การเฝ้าติดตาม และการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ

3. ผลการพัฒนาการประพันธ์เพลงสมัยนิยมของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร พบว่า นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับส่วนสำคัญพื้นฐานที่ทำให้ดนตรีเป็นรูปร่างขึ้นมา วิทยาศาสตร์เบื้องต้นที่เกี่ยวกับเสียง และองค์ประกอบของดนตรี ได้แก่ เสียง จังหวะ ทำนอง เสียงประสาน สีสนเสียง และคีตลักษณ์มากขึ้น และลึกซึ้งเพียงพอสำหรับการประพันธ์เพลงสมัยนิยม สามารถประพันธ์เพลงสมัยนิยมที่มีองค์ประกอบทางดนตรีแบบตะวันตกที่ไม่ซับซ้อน ทำนองที่ไพเราะขึ้น อัตราจังหวะกับทำนองมีความสอดคล้องประสานซึ่งกันและกัน เสียงประสานฟังง่าย รื่นหู กลมกล่อม สัดส่วนเหมาะสมตามคีตลักษณ์ ร้องตามได้ง่าย และสามารถสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินให้กับผู้ฟังได้

คำสำคัญ: การพัฒนา, การประพันธ์เพลงสมัยนิยม

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the conditions and problems, explore development guidelines, and examine the effects after the development of the composition of popular song of the students in the music program at Sakon Nakhon Rajabhat University. The target group of this study consisted of the researcher, 16 informants, and 77 students as the target group for development. The scope of contents included tone, time, melody, harmony, tone color and form. The research employed an action research (AR) consisting of four stages: planning, action, observation and reflection. The two spirals research was carried out for 12 months

from October 1, 2017 to September 30, 2018. The instruments for data collection were the two set of formal interview forms with the moderately scheduled interview format and an observation form.

The results revealed that:

1. The conditions about the composition of popular songs of students in the music program at Sakon Nakhon Rajabhat University were found to be composed with complexed musical western elements which have hard-to-listen melody, time, and harmony, unattractive, limited proportion, not bombastic - which can be difficult to sing along to, and unable to entertain the audience. The problems of the study found that the students lacked knowledge and understanding in terms of basic composition of the music, basic science of tone and the characteristics of music, including tone, time, melody, harmony, tone color and form. In other words, the students had not yet learnt deep enough to compose the popular song.
2. The guidelines for developing the composition of the popular songs of the students in the music program at Sakon Nakhon Rajabhat University involved a workshop, a monitoring and supervision, and a coaching supervision.
3. The effects after the intervention indicated that the students gained better knowledge and understanding of the basic elements of music, the basic science of tone and the music composition in terms of tone, time, melody, harmony, tone color and form. The students also demonstrated their deep knowledge and understanding enough for composing popular music. In addition, the students were able to create popular songs with uncomplicated musical western elements. The time and melody were better harmoniously and synchronized with each other. The melody was easy to listen to and melodious. The proportion was appropriate and suited with the forms so as to be easy to sing along and entertain the audience.

Keywords: Composition of Popular Song

บทนำ

ดนตรีเป็นทั้งศิลปะและศาสตร์ ในส่วนที่เป็นงานศิลปะจะแบ่งเป็นส่วนย่อยได้หลาย ๆ ส่วน เช่น ส่วนที่เป็นศิลปะการประพันธ์เพลง นักประพันธ์เพลงจะสร้างดนตรีเป็นสื่ออารมณ์และความคิด ส่วนที่เป็นศิลปะการแสดง นักร้องและนักดนตรีถ่ายทอดโน้ตดนตรีที่ผู้ประพันธ์เพลงแต่งขึ้นนั้นให้เป็นเสียงดนตรี และในขณะเดียวกันก็แสดงบุคลิกภาพของตนออกมาด้วย ปฏิบัติการที่ผู้ฟังได้รับคือประสบการณ์ทางความรู้สึกและอารมณ์ที่มีต่อดนตรีในบทนั้น ๆ ในขณะเดียวกันดนตรีก็ยังเป็นศาสตร์ เช่น เป็นวิทยาศาสตร์ ซึ่งหมายถึงเป็นวิทยาศาสตร์ที่ว่าด้วยการเกิดของเสียงดนตรีว่าเกิดได้อย่างไร และสามารถอธิบายสาเหตุของเสียงสูง ต่ำ ดัง และเบา วิทยาศาสตร์ของดนตรียังรวมการศึกษาวิธีการที่มนุษย์และเครื่องดนตรีต่าง ๆ สร้างเสียงที่มีลักษณะเฉพาะตน และยังรวมถึงการได้ยินเสียงดนตรีด้วย

ดนตรีเป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่มนุษย์ได้สร้างสรรค์ปรุงแต่งขึ้น และได้เป็นเพื่อนทางด้านจิตใจของมนุษย์มาช้านานแล้ว เนื่องจากดนตรีเป็นงานศิลปะที่ผูกพันอยู่กับเวลา ทั้งยังเป็นนามธรรมมากกว่าศิลปะแขนงอื่น ๆ ดนตรีเป็นเรื่องของสุนทรียศาสตร์ ที่ว่าด้วยความสวย ความงาม ความไพเราะ และที่ว่าด้วยความสวย ความงาม ความไพเราะที่ว่ามันไม่สามารถถ่ายทอดได้จากคำบอกเล่า การจำ หรือการคิด แต่ต้องอาศัยการรับรู้และสัมผัสด้วยตัวเอง อย่างไรก็ตามกิจกรรมทางดนตรีหลายรูปแบบ เช่น การฟังดนตรี การฟังดนตรีประกอบจินตนาการ การทำกิจกรรมเข้าจังหวะ การใช้ดนตรีประกอบการวาดภาพ การเล่นดนตรีทั้งเดี่ยวหรือรวมวง ล้วนแล้วเป็นการสร้างประโยชน์ให้กับตนเองทั้งสิ้น เพราะการทำกิจกรรมทางดนตรีนั้นเป็นหนทางในการกระตุ้นอารมณ์ มโนภาพ และลักษณะต่าง ๆ เปรียบเสมือนสะพานที่ใช้ในการค้นหาและแสดงอารมณ์ความรู้สึกในตัวตนให้เกิดความพึงพอใจ

เพลงสมัยนิยม (Popular song) เป็นเพลงที่คนทั่วไปนิยมในสังคมส่วนใหญ่ของกลุ่มชนหรือเชื้อชาติต่าง ๆ มีองค์ประกอบทางดนตรีแบบตะวันตกที่ไม่ซับซ้อน ประกอบด้วย เสียง จังหวะ ทำนอง เสียงประสาน สีสนเสียง และคิตลัทธิ เป็นเพลงที่ฟังง่าย ร้องตามได้ และได้รับความนิยมตามยุคสมัยนั้น ๆ จากประชาชนทั่วไป (ณัชชา โสคติยานุรักษ์, 2547, หน้า 240) เช่น เพลงไทยสากล ทั้งเพลงลูกทุ่ง ลูกกรุง และเพลงสากลทั้งหลายในปัจจุบัน เพลงประเภทนี้มักจะเป็นเพลงในลักษณะที่ได้รับความนิยมอยู่ในช่วงระยะเวลาหนึ่งก็จะเสื่อมความนิยมลงแล้วก็มีเพลงใหม่ ๆ เข้ามาแทนที่ต่อไป บทเพลงสมัยนิยมถูกสร้างขึ้นโดยวิธีต่าง ๆ กัน

บางเพลงนำทำนองบางตอนของเพลงพื้นบ้านหรือเพลงแบบฉบับมาใช้ บางเพลงได้จากต่างชาติโดยตรง เช่น นำทำนองเพลงของชาติอื่นมาแล้วแต่งคำร้องเป็นภาษาของชาติตนเองใส่ลงไปในการทำนองเพลง เป็นต้น

จากแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พุทธศักราช 2551 ถึง 2565) ที่ภาครัฐได้กล่าวถึงการศึกษาคนตรี โดยรอบแผนอุดมศึกษาฉบับนี้ได้ให้ภาพของอนาคต (Scenario planning) ที่จะมีผลกระทบต่อโลก ประเทศ การอุดมศึกษาไทย และจะส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการด้านการศึกษาคนตรีในอนาคต ไม่ว่าจะเป็นการเคลื่อนตัวไปสู่แนวทางใหม่ ๆ ในเรื่องของการศึกษา ได้แก่ การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในเรื่องของปรัชญา รูปแบบ โครงสร้าง เปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานภายใต้สังคมยุคใหม่ที่รับอิทธิพลจากปัจจัยแวดล้อมและปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อประเทศและระบบอุดมศึกษาของไทย (นันทิดา จันทร์ทางศุ, 2552, หน้า 75) จากแผนดังกล่าว นักศึกษาสาขาวิชาคนตรีจำเป็นต้องสร้างสิ่งใหม่ วิธีการใหม่ มีบทบาทในแวดวงวิชาการ หาหนทางในการพัฒนาศักยภาพให้เต็มศักยภาพ ซึ่งในการตัดสินใจนั้นจะต้องอาศัยการพัฒนาและการเรียนรู้เป็นเหตุผลสำคัญที่อยู่บนพื้นฐานของความเชื่อถือและศรัทธา โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อพัฒนางานคนตรีให้เจริญก้าวหน้าต่อไป (สุกรี เจริญสุข, 2547, หน้า 24)

สาขาวิชาคนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เป็นองค์กรที่มีการจัดการเรียนรู้ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับคนตรีที่ประสบความสำเร็จเป็นที่ยอมรับได้ในระดับหนึ่ง โดยได้มีการจัดการเรียนรู้ในสาขาวิชาคนตรีมาเป็นระยะเวลานาน มีนักศึกษาที่จบการศึกษาตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาเป็นจำนวนมาก จากสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ในสาขาวิชาคนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครได้ให้ความสำคัญและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ในสาขาวิชาคนตรี โดยได้ลงทุนให้ในระดับหนึ่ง แต่ไม่เพียงพอกับความต้องการที่มีปริมาณมาก จึงมีศักยภาพกำลังการผลิตที่จำกัด และหนึ่งในสิ่งที่ควรพัฒนาคือให้นักศึกษามีองค์ความรู้และทักษะใหม่ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวโน้มการพัฒนาการด้านคนตรีที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย เพื่อรับใช้สังคมในเขตพื้นที่บริการ และเป็นทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณค่าต่อสังคม และประเทศชาติสืบไป

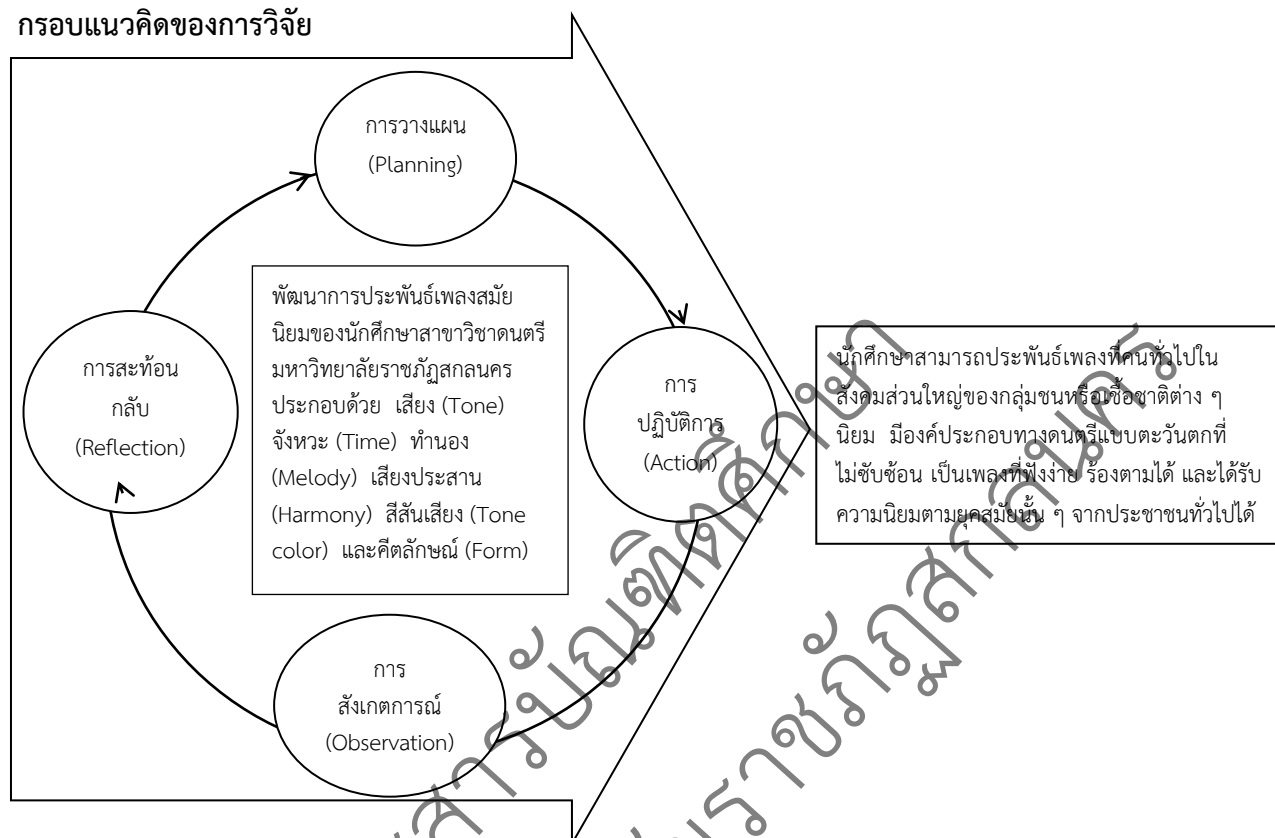
การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นกระบวนการในการแสวงหาความรู้ความจริงในสิ่งที่ไม่รู้ที่มีระบบ วิธีการที่น่าเชื่อถือ และแบบแผนที่ชัดเจนโดยกลุ่มบุคคลที่ปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อที่จะได้นำความรู้ความจริงนั้นไปใช้ในการตัดสินใจแก้ไข ป้องกันปัญหาพัฒนา หรือปรับปรุงปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นให้พัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น หรือเพื่อก่อให้เกิดองค์ความรู้หรือทฤษฎีใหม่ขึ้นมา ซึ่ง อดอง นัยวัฒน์ (2551, หน้า 302-303) ได้กล่าวถึงกระบวนการทำงานที่เป็นวงจร PAOR ตามแนวคิดของ Kemmis and MC Taggart (1988, pp. 11-15) ว่ามี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผน (Planning) เป็นการกำหนดแนวทางการปฏิบัติการไว้ก่อนล่วงหน้า โดยอาศัยปรากฏการณ์หรือเรื่องราวในอดีตที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาที่ต้องการแก้ไขตามประสบการณ์ทางตรงและทางอ้อมของผู้วางแผน ภายใต้การตระหนักและไตร่ตรองถึงปัจจัยสนับสนุนหรือขัดขวางความสำเร็จในการแก้ไขปัญหา รวมทั้งปรากฏการณ์อันเป็นเงื่อนไขอื่น ๆ ที่แวดล้อมปัญหาอยู่ในเวลานั้น 2) การปฏิบัติการ (Action) เป็นการลงมือดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้อย่างระมัดระวังและควบคุมการปฏิบัติการให้เป็นไปตามที่ระบุไว้ในแผน อย่างไรก็ตาม ในความเป็นจริงการปฏิบัติการตามแผนที่กำหนดไว้สามารถเปลี่ยนแปลงไปตามเงื่อนไขและข้อจำกัดของปรากฏการณ์ในเวลานั้นได้ 3) การสังเกตการณ์ (Observation) เป็นการรวบรวมข้อมูลด้านกระบวนการและผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานที่ลงมือกระทำลงไป ตลอดจนการสังเกตการณ์ปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยขัดขวางการดำเนินการตามแผนที่วางไว้ และประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างลงมือปฏิบัติการตามแผนที่วางไว้ และ 4) การสะท้อนกลับ (Reflection) เป็นการทวนระลึกถึงการกระทำตามที่บันทึกข้อมูลไว้ในเชิงวิพากษ์และผลการปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ ตลอดจนการใคร่ครวญเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยขัดขวางการพัฒนา รวมทั้งประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นว่าเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่

จากที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาการประพันธ์เพลงสมัยนิยมของนักศึกษาสาขาวิชาคนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ซึ่งเพลงสมัยนิยมเป็นเพลงที่คนทั่วไปนิยมในสังคมส่วนใหญ่ของกลุ่มชนหรือเชื้อชาติต่าง ๆ มีองค์ประกอบทางดนตรีแบบตะวันตกที่ไม่ซับซ้อน ประกอบด้วย เสียง จังหวะ ทำนอง เสียงประสาน สีสนเสียง และคีตลักษณ์ เป็นเพลงที่ฟังง่าย ร้องตามได้ และได้รับความนิยมตามยุคสมัยนั้น ๆ จากประชาชนทั่วไป เช่น เพลงไทยสากล ทั้งเพลงลูกทุ่ง ลูกกรุง และเพลงสากลทั้งหลายในปัจจุบัน โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติการ การสังเกตการณ์ และการสะท้อนกลับ โดยใช้แนวทางพัฒนาการประพันธ์เพลงสมัยนิยม 3 แนวทาง ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศติดตาม และการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ เพื่อให้นักศึกษามีองค์ความรู้เกี่ยวกับการประพันธ์ เทคนิคในการประพันธ์ ความคิดสร้างสรรค์ในการประพันธ์ การใช้ภาษา สโล และท่วงทำนองในการประพันธ์ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวโน้มการพัฒนาการด้านคนตรีที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย และเพื่อรับใช้สังคมในเขตพื้นที่บริการต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับการประพันธ์เพลงสมัยนิยมของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
2. เพื่อหาแนวทางพัฒนาการประพันธ์เพลงสมัยนิยมของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
3. เพื่อติดตามผลการพัฒนาการประพันธ์เพลงสมัยนิยมของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การวางแผน (Planning)

เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับการประพันธ์เพลงสมัยนิยม และหาแนวทางพัฒนาการประพันธ์เพลงสมัยนิยมของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ด้วยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 10 คน ประกอบด้วย 1) อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี จำนวน 4 คน และ 2) นักศึกษาสาขาหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี จำนวน 6 คน โดยเป็นนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 จำนวน 2 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 2 คน และชั้นปีที่ 3 จำนวน 2 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลมาประมวลความคิดเห็น ในการวางแผนนี้ได้ทราบสภาพและปัญหาเกี่ยวกับการประพันธ์เพลงสมัยนิยม และแนวทางพัฒนาการประพันธ์เพลงสมัยนิยมของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อนำไปพัฒนาต่อไป

2. การปฏิบัติการ (Action)

การปฏิบัติการในรอบที่ 1 ประกอบด้วย 2 แนวทาง ได้แก่ 1) การประชุมเชิงปฏิบัติการ และ 2) การนิเทศติดตาม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นการประชุมเชิงปฏิบัติการกลุ่มเป้าหมายการพัฒนา จำนวน 77 คน ได้แก่ 1) นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 เรื่องการประพันธ์เพลงสมัยนิยม ประกอบด้วย เสียง (Tone) จังหวะ (Time) ทำนอง (Melody) เสียงประสาน (Harmony) สีสนเสียง (Tone color) และคีตลักษณ์ (Form) ในวันที่ 27-28 กุมภาพันธ์ 2561 เวลา 09.00 น. ถึง

16.00 น. ห้อง 526 อาคารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โดยวิทยากร ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการประพันธ์เพลงสมัยนิยม จำนวน 6 คน

2.2 การนิเทศติดตาม เป็นการการนิเทศติดตามกลุ่มเป้าหมายการพัฒนาที่ได้รับการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการประพันธ์เพลงสมัยนิยมเรียบร้อยแล้ว ด้วยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 16 คน และสังเกตกลุ่มเป้าหมายการพัฒนา จำนวน 77 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสัมภาษณ์และแบบสังเกต

ในการปฏิบัติการนี้ได้พัฒนาการประพันธ์เพลงสมัยนิยมของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ตาม 2 แนวทาง ได้แก่ 1) การประชุมเชิงปฏิบัติการ และ 2) การนิเทศติดตาม

3. การสังเกตการณ์ (Observation)

เพื่อติดตามผลการพัฒนาการประพันธ์เพลงสมัยนิยมของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โดยการประมวลความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลและตัวแทนกลุ่มเป้าหมายการพัฒนา และสังเกตกลุ่มเป้าหมายการพัฒนาในการสังเกตการณ์นี้ได้ทราบผลการพัฒนาการประพันธ์เพลงสมัยนิยมของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

4. การสะท้อนกลับ (Reflection)

เป็นการทวนระลึกถึงผลการปฏิบัติการตามแนวทางที่วางแผนไว้ ปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยขัดขวาง รวมทั้งเป็นประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นว่าเป็นไปตามความมุ่งหมายหรือไม่ ด้วยวิธีการอภิปรายซักถามในลักษณะวิพากษ์วิจารณ์หรือประเมินผลการดำเนินการระหว่างบุคคลที่มีส่วนร่วมในการวิจัย เพื่อจะนำไปสู่การปรับแนวคิดความเชื่อและการปฏิบัติการตามแนวทางเดิมให้เปลี่ยนไปเป็นแนวคิดความเชื่อและการปฏิบัติการตามแนวทางใหม่ และยังเป็นฐานสำหรับการทบทวนและปรับปรุงการวางแผนปฏิบัติการวงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการในรอบใหม่ต่อไป ในการสะท้อนกลับนี้ได้ทราบผลการพัฒนาการประพันธ์เพลงสมัยนิยมของนักศึกษาว่าเป็นไปตามความมุ่งหมายหรือไม่ มีองค์ประกอบใดบ้างที่ต้องเปลี่ยนไปเป็นแนวคิดความเชื่อและการปฏิบัติการตามแนวทางใหม่ ทบทวนและปรับปรุงการวางแผนปฏิบัติการในรอบใหม่ต่อไป

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพเกี่ยวกับการประพันธ์เพลงสมัยนิยมของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร พบว่า บทเพลงสมัยนิยมที่นักศึกษาประพันธ์ขึ้นมีองค์ประกอบทางดนตรีแบบตะวันตกที่ซับซ้อน มีลักษณะของทำนอง จังหวะ เสียงประสานฟังยาก ไม่มีความไพเราะ มีสัดส่วนไม่พอเหมาะ ฟังแล้วไม่รื่นหู ไม่กลมกล่อม ร้องตามได้ยาก และไม่สามารถสร้างความบันเทิงให้กับผู้ฟังได้ ส่วนปัญหา พบว่า นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับส่วนสำคัญพื้นฐานที่ทำให้ดนตรีเป็นรูปร่างขึ้นมา วิทยาศาสตร์เบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับเสียง และองค์ประกอบของดนตรี ได้แก่ เสียง จังหวะ ทำนอง เสียงประสาน สีสนเสียง และคีตลักษณ์ ยังไม่ลึกซึ้งเพียงพอสำหรับการประพันธ์เพลงสมัยนิยม

2. แนวทางพัฒนาการประพันธ์เพลงสมัยนิยมของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศติดตาม และการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ

3. ผลการพัฒนาการประพันธ์เพลงสมัยนิยมของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร พบว่า นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับส่วนสำคัญพื้นฐานที่ทำให้ดนตรีเป็นรูปร่างขึ้นมา วิทยาศาสตร์เบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับเสียง และองค์ประกอบของดนตรี ได้แก่ เสียง จังหวะ ทำนอง เสียงประสาน สีสนเสียง และคีตลักษณ์มากขึ้น และลึกซึ้งเพียงพอสำหรับการประพันธ์เพลงสมัยนิยม สามารถประพันธ์เพลงสมัยนิยมที่มีองค์ประกอบทางดนตรีที่ไม่ซับซ้อน ทำนองที่ไพเราะขึ้น อัตราจังหวะกับทำนองมีความสอดคล้องประสานซึ่งกันและกัน เสียงประสานฟังง่าย รื่นหู กลมกล่อม สัดส่วนเหมาะสมตามคีตลักษณ์ ร้องตามได้ง่าย และสามารถสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินให้กับผู้ฟังได้

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพเกี่ยวกับการประพันธ์เพลงสมัยนิยมของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร มีองค์ประกอบทางดนตรีแบบตะวันตกที่ซับซ้อน มีลักษณะของทำนอง จังหวะ เสียงประสานฟังยาก ไม่มีความไพเราะ มีสัดส่วนไม่พอเหมาะ ฟังแล้วไม่รื่นหู ไม่กลมกล่อม ร้องตามได้ยาก และไม่สามารถสร้างความบันเทิงให้กับผู้ฟังได้ เป็นดังนี้อาจสืบเนื่องมาจาก เพลงสมัยนิยมเป็นเพลงที่ได้รับความนิยมจากประชาชนทั่วไป เช่น เพลงไทยสากล ทั้งเพลงลูกทุ่ง ลูกกรุง และเพลงสากลทั้งหลายในปัจจุบัน เพลงประเภทนี้จะมีเพลงซึ่งได้รับความนิยมอยู่เวลาหนึ่งก็จะเสื่อมความนิยมลงและก็จะจะมีเพลงใหม่ ๆ เข้ามาแทนที่ บทเพลงสมัยนิยมถูกสร้างขึ้นโดยวิธีต่าง ๆ กัน บางเพลงนำทำนองบางตอนของเพลงพื้นบ้านหรือเพลงแบบฉบับมาใช้ บางเพลงได้จากต่างชาติโดยตรง

เช่น นำทำนองเพลงของชาติอื่นมาแล้วแต่งคำร้องเป็นภาษาของชาติตนเองใส่ลงไปในทำนองเพลง เป็นต้น สอดคล้องกับ Wikipedia (Online, 2017, p. 1) ที่ได้กล่าวว่า เพลงสมัยนิยมเป็นแนวเพลงที่ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง สำหรับเสียงเพลง ทุกเพศทุกวัย ที่ดึงดูดให้รสนิยมได้เป็นที่นิยม และมักจะมีการกระจายให้กับผู้ชมที่มีขนาดใหญ่ผ่านทางอุตสาหกรรมเพลงเมื่อเปรียบเทียบกับเพลงพื้นบ้าน และยังได้สอดคล้องกับ ณิชชา โสคติยานุรักษ์ (2547, หน้า 240) ที่ได้กล่าวว่า เพลงสมัยนิยมเป็นเพลงที่คนทั่วไปนิยมฟัง เป็นเพลงที่นิยมตามยุคสมัย ส่วนปัญหานักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบของดนตรี ได้แก่ เสียง จังหวะ ทำนอง เสียงประสาน สีเสียง และคีตลักษณ์ ยังไม่ลึกซึ้งเพียงพอสำหรับการประพันธ์เพลงสมัยนิยม เป็นดังนี้อาจสืบเนื่องมาจาก องค์ประกอบของดนตรีเป็นส่วนสำคัญพื้นฐานที่ทำให้ดนตรีเป็นรูปร่างขึ้นมาได้ สอดคล้องกับ ณิชชา โสคติยานุรักษ์ (2558, หน้า 1, 28) ที่ได้กล่าวว่า คุณภาพเสียงในลักษณะต่าง ๆ จะเป็นอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับแหล่งกำเนิดเสียง ดนตรีประกอบด้วยเสียงและความเจียพผสมผสานกันไปหรือสลับกันไป และยังได้สอดคล้องกับ ณิชชา โสคติยานุรักษ์ (2547, หน้า 111-112, 133, 184-185) ที่ได้กล่าวว่า ทำนองเป็นระดับเสียงหลายเสียงที่นำมาเรียงติดต่อกันเป็นหนึ่งเดียวพร้อมกับลักษณะจังหวะ มักมีความไพเราะและมีสัดส่วนพอเหมาะ เสียงประสานเป็นเสียงที่เป็นผลจากการนำโน้ตหลายตัวซึ่งสามารถประกอบกันเป็นคอร์ดที่ถูกต้องตามไวยากรณ์มาเล่นประสานพร้อมกันได้เป็นอย่างดี เป็นหัวใจของดนตรีในระบบอิงกฏแจเสียง และคีตลักษณ์เป็นโครงสร้างในการกำหนดรูปแบบของบทเพลงในแต่ละท่อน

2. แนวทางพัฒนาการประพันธ์เพลงสมัยนิยมของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศติดตาม และการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ เป็นต้นอาจสืบเนื่องมาจาก แนวทางการพัฒนาดังกล่าวเป็นเทคนิคหรือวิธีการที่ใช้เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้นหรือที่พึงปรารถนา อันจะส่งผลต่อความพึงพอใจมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ เป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ทุกคนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์ โดยมิใช่ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์เป็นผู้แนะนำหรือช่วยเหลือ มีการปฏิบัติงานระหว่างผู้นิเทศและผู้ถูกนิเทศอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ทุกคนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน หรือลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อการป้องกันหรือแก้ไขปัญา ปรับปรุงหรือพัฒนาปฏิบัติงานตามบทบาทหรือหน้าที่ของผู้ปฏิบัติการในองค์กร ตลอดจนการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง หรือพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ตามความต้องการจำเป็นของหน่วยงานหรือองค์กร โดยมีผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์เป็นผู้แนะนำ หรือช่วยเหลือ ส่วนการนิเทศติดตามเป็นการปฏิบัติงานระหว่างผู้นิเทศและผู้ถูกนิเทศ โดยมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายเพื่อตรวจสอบ ติดตาม แนะนำ หรือช่วยเหลือในการป้องกันหรือแก้ไขปัญา ปรับปรุงหรือพัฒนาปฏิบัติงานตามบทบาทหรือหน้าที่ของผู้ปฏิบัติการในองค์กร ตลอดจนการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง หรือพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ตามความต้องการจำเป็นของหน่วยงานหรือองค์กร และการนิเทศแบบให้คำชี้แนะเป็นการปฏิบัติงานระหว่างผู้นิเทศและผู้ถูกนิเทศ โดยมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายเพื่อให้คำแนะนำ ปรีกษา หรือช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง ในการป้องกันหรือแก้ไขปัญา ปรับปรุงหรือพัฒนาปฏิบัติงานตามบทบาทหรือหน้าที่ของผู้ปฏิบัติการในองค์กร ตลอดจนการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง หรือพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ตามความต้องการจำเป็นของหน่วยงานหรือองค์กร เพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น สอดคล้องกับ ธวัชชัย อยู่พุก (2554, หน้า 19, 24) ที่ได้ให้ความเห็นว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นรูปแบบการประชุมที่ส่งเสริมให้ผู้เข้าประชุมเกิดการเรียนรู้ทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ ทำให้ผู้เข้ารับการประชุมได้รับความรู้ใหม่ ๆ มีความชำนาญในการปฏิบัติงานมากขึ้น เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและแก้ปัญหา ซึ่งมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาองค์กร เพราะจะทำให้บุคลากรได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพ ส่วนการนิเทศติดตามเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ เพื่อติดตามพัฒนาบุคลากรให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะ โดยให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศ การนิเทศติดตามเป็นการช่วยให้บุคลากรเข้าใจวัตถุประสงค์ของการทำงาน เข้าใจถึงปรัชญาการดำเนินงานขององค์กร วัตถุประสงค์ขององค์กร เพื่อช่วยให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กร และยังได้สอดคล้องกับ สำนักทดสอบทางการศึกษา (2553, หน้า 1) ที่ได้อธิบายถึงความสำคัญของการนิเทศแบบให้คำชี้แนะไว้ว่า การนิเทศแบบให้คำชี้แนะเป็นกระบวนการนิเทศลักษณะหนึ่งที่มีความสำคัญในการช่วยเหลือให้การจัดการเป็นไปอย่างมีคุณภาพ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญคือผู้นิเทศ รวมทั้งเครือข่ายการนิเทศที่เข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศ การดำเนินการเพื่อเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานให้ผู้บริหารและบุคลากรในองค์กร ให้สามารถปฏิบัติหรือดำเนินงานได้อย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐาน ตลอดจนสามารถเสริมสร้างการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในขององค์กรให้เข้มแข็ง การนำเทคนิคการนิเทศแบบให้คำชี้แนะมาใช้ในการนิเทศจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยในการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้นได้

3. ผลการพัฒนาการประพันธ์เพลงสมัยนิยมของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบของดนตรี ได้แก่ เสียง จังหวะ ทำนอง เสียงประสาน สีเสียง และคีตลักษณ์มากขึ้น และลึกซึ้ง

เพียงพอสำหรับการประพันธ์เพลงสมัยนิยม สามารถประพันธ์เพลงสมัยนิยมที่มีองค์ประกอบทางดนตรีแบบตะวันตกที่ไม่ซับซ้อน ทำนองที่ไพเราะขึ้น อัตราจังหวะกับทำนองมีความสอดคล้องประสานซึ่งกันและกัน เสียงประสานฟังง่าย รื่นหู กลมกล่อม สดส่วนเหมาะสมตามคตินิยม ร้องตามได้ง่าย และสามารถสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินให้กับผู้ฟังได้ เป็นต้นนี้อาจสืบเนื่องมาจากการวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นกระบวนการที่ค้นหาความรู้ความจริงหรือองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ ดำเนินการโดยคณะนักวิจัยที่บุคคล ผู้ปฏิบัติหรือดำเนินงานตามบทบาทหรือหน้าที่ที่รับผิดชอบในหน่วยงานหรือองค์กร โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อป้องกันหรือแก้ไข ปัญหาปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานต่าง ๆ ในหน่วยงานหรือองค์กรได้อย่างทันต่อปรากฏการณ์ โดยสอดคล้องกับสภาพ ลักษณะและเงื่อนไขของปัญหาที่ต้องการปรับปรุงแก้ไขหรือคุณภาพของการปฏิบัติงาน กลมกลืนกับโครงสร้างการบริหารงานและ บริบททางกายภาพ สังคม และวัฒนธรรมที่แวดล้อม ในเฉพาะแต่ละสถานที่และแต่ละเวลา และกระบวนการหรือแนวทางพัฒนาผ่าน ขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นหรือที่พึงปรารถนา อันจะส่งผลให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบ ของดนตรีเพียงพอสำหรับการประพันธ์เพลงสมัยนิยม และมีความพึงพอใจมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ สอดคล้องกับ ณิชชา โสคติยานุรักษ์ (2547, หน้า 240) ที่กล่าวว่าเพลงสมัยนิยมเป็นเพลงที่คนทั่วไปนิยมฟัง มีองค์ประกอบทางดนตรีแบบตะวันตกที่ไม่ซับซ้อน ทำนอง จังหวะ และเสียงประสานฟังง่าย ร้องตามได้ เป็นเพลงที่นิยมตามยุคสมัยนั้น ๆ จากประชาชนทั่วไป เช่น เพลงไทยสากล ทั้งเพลง ลูกทุ่ง ลูกกรุง และเพลงสากลทั้งหลายในปัจจุบัน ซึ่งมักจะเป็นเพลงในลักษณะที่ได้รับความนิยมอยู่ในช่วงระยะเวลาหนึ่งก็จะเสื่อม ความนิยมลงแล้วก็มีเพลงใหม่ ๆ เข้ามาแทนที่ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบทางดนตรีแบบตะวันตกที่ไม่ซับซ้อน ทำนองที่ไพเราะ อัตราจังหวะกับทำนองมีความสอดคล้อง ประสานซึ่งกันและกัน เสียงประสานฟังง่าย รื่นหู กลมกล่อม และสดส่วนเหมาะสมตามคตินิยม ผู้สนใจสามารถนำไปเป็นส่วน สำคัญในการประพันธ์เพลงสมัยนิยมเพื่อให้เป็นที่พึงพอใจกับผู้ฟังได้
2. การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศติดตาม และการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ เป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ทุกคนที่ เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์ โดยมีผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์เป็นผู้แนะนำหรือ ช่วยเหลือ มีการปฏิบัติงานระหว่างผู้นิเทศและผู้ถูกนิเทศอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง ผู้สนใจสามารถนำไปใช้เป็นเทคนิคหรือวิธีการ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้นหรือที่พึงปรารถนาในอันที่จะส่งผลต่อความพึงพอใจมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่
3. ควรมีการพัฒนาให้นักศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในแต่ละองค์ประกอบของดนตรี และพัฒนาการประพันธ์เพลง สมัยนิยมเฉพาะบทเพลงลูกทุ่ง ลูกกรุง หรือเพลงสากล เพื่อความชัดเจนในการสร้างสรรค์องค์ความรู้และผลงาน

เอกสารอ้างอิง

- ณิชชา โสคติยานุรักษ์. (2542). *ทฤษฎีดนตรี*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2547). *พจนานุกรมศัพท์ดุริยางคศิลป์* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2558). *ทฤษฎีดนตรี*. (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เกษกรส.
- อวัชชัย อยู่พุก. (2554). *การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานวิทยาศาสตร์โรงเรียนชาวนาวิทยาคมสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นันธิดา จันทรางศุ. (2552). *ดนตรีศึกษาในระบบอุดมศึกษาไทย : มุมมองจากวิธีวิทยาการวิจัย อดีตปัจจุบันและอนาคต* (ตอนที่ 1). *เพลงดนตรี*, 14(5).
- สุกรี เจริญสุข. (2547). *ดนตรีศึกษา กรณีศึกษาเรื่องครูดนตรี*. *เพลงดนตรี*, 10(10).
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2553). *กระบวนการทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2551). *การออกแบบการวิจัย : วิธีการเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และผสมผสานวิธีการ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Kemmis, S. & McTaggart, R. (1988). *The action research reader*. (3rd ed). Geelong, Victoria: Deakin University Press.
- Wikipedia. (2017). *เพลงสมัยนิยม*. เข้าถึงได้จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/เพลงสมัยนิยม>. 8 July 2017.